

Redactieel

Voor u ligt het themanummer over gedragsverslaving van het tijdschrift *Verslaving*. Gedragsverslaving met een vraagteken. Want bestaat gedragsverslaving wel? En als het bestaat, wat is het dan? Belangrijke vragen die in dit nummer aan de orde komen. We nemen vier risicovolle gedragingen of gedragsverslavingen onder de loep: gokken, internetten, gamen en eten.

Waar hebben we het over bij gedragsverslavingen? Er zijn vele voorbeelden van risicovolle gedragingen die mogelijk verslavend zijn. Om een willekeurige greep uit de internationale literatuur te noemen: er zijn studies gedaan naar koopverslaving, Facebook-verslaving, fitnessverslaving, zonnebankverslaving en werkverslaving. Die nemen we wellicht niet alle even serieus. Maar andere gedragingen, zoals gokken, gamen en online-porno kijken, worden in de verslavingszorg en de wetenschap wel als serieuze kandidaten voor gedragsverslaving beschouwd.

Als eerste en meest bekende gedragsverslaving kennen we gokken. Dit is min of meer onomstreden, als we ons de vraag stellen of dit tot een verslaving kan leiden. In de nieuwe DSM-5 wordt gokken immers opgenomen in de categorie ‘Verslaving en aan verslaving gerelateerde stoornissen’. Internet- en gameverslaving staan de laatste jaren enorm in de belangstelling. Er komt steeds meer bewijs dat deze risicovolle gedragingen inderdaad tot gedragsverslavingen gerekend kunnen worden. Het ziet er dan ook uit dat gameverslaving als appendix in de nieuwe DSM-5 zal worden opgenomen. Of risicovol eetgedrag ook als verslaving bestempeld kan worden, is nog minder duidelijk.

Tim Schoenmakers e.a. proberen een antwoord te vinden op de vraag of excessief, compulsief online-gamen een verslaving genoemd kan worden. Het artikel geeft een mooie opsomming van de state

of the art van de wetenschap vanuit verschillend disciplines. Anneke Goudriaan behandelt het onderwerp gokverslaving vanuit meerdere perspectieven. Het artikel geeft een gewogen beeld en een duidelijk overzicht van verklaringsmodellen, regelgeving, hulpverlening en cijfers. Tony van Rooij en collega's gaan in op de behandeling van internetverslaving met cognitieve gedragstherapie. Zij laten zien dat volgens behandelaren deze behandeling goed aansluit bij problemen van 'internetverslaafden'. Ilse Nijs en Ingmar Franken beschrijven het begrip eetverslaving. Zij betogen dat het vooral mensen met eetbuistoornissen zijn die op verslaving lijkend gedrag vertonen.

Dit voorjaar organiseerde het IVO een internationale masterclass over gedragsverslaving. Bekende internationale en nationale wetenschappers als Marc Potenza, Leonard Epstein en Rory Reid kwamen met een groep junioren bij elkaar om hierover te discussiëren (voor de presentaties zie www.ivo.nl). Uit deze kruisbestuiving zullen meerdere internationale artikelen voortkomen. De bijdrage van Anneke Goudriaan is onder andere gebaseerd op deze bijeenkomst.

Verder vindt u in de vaste rubrieken interessante bijdragen die alle over gedragsverslavingen gaan. Jaap van der Stel gaat in zijn column in op het begrip autonomie. In de rubriek Richtlijnen en protocollen beschrijft Laura de Fuentes-Merillas een behandelprotocol voor gameverslaving en problematisch internetgebruik. Uit België deze keer casuïstiek over gokken. Suzan Oudejans bespreekt de website Gameadviesopmaat.nl, Cas Barendregt de theatervoorstelling Slaaf, en Anneke Risselada het boek Ann van Kristien Hemmerechts. Voorstelling en boek zijn beide bijzonder aan te bevelen.

Ik wens u veel leesplezier met dit bijzondere nummer van het tijdschrift *Verslaving*.

Dike van de Mheen*, gastredacteur

* Prof. dr. D. van de Mheen is directeur onderzoek en onderwijs bij het IVO Instituut voor Onderzoek naar Leefwijzen en Verslaving te Rotterdam en bijzonder hoogleraar bij het Erasmus MC te Rotterdam en de Universiteit Maastricht.